

Sanja Vulić
Zavod za lingvistička istraživanja HAZU
Ante Kovačića 5, HR-10000 Zagreb

O NEKIM PUČKIM BLAGDANSKIM IMENIMA NA ZADARSKOM OTOČJU

U ovom se radu razmatraju blagdanska imena iz svega nekoliko mjesnih govora od kojih većina pripada srednjočakavskome dijalektu, a tek manji dio južnočakavskome. Riječ je o stotinjak blagdanskih imena prikupljenih na terenu ili ekscerpiranih iz objavljenih dijalektoloških radova i zbirki pjesama.

Na početku ovoga rada potrebno je prije svega reći nekoliko riječi o podrijetlu građe koja se predstavlja. Najviše građe pripada govorima Tkona na Pašmanu, otoka Sestrinja, Sali na Dugom otoku i Kukljice na otoku Ugljanu.¹ S tog je posljednjeg otoka i manji dio građe koji se odnosi na mjesta Preko i Kali.² Iz navedenih je punktova vidljivo da glavnina građe pripada rubnome poddijalektu srednjočakavskoga dijalekta s iznimkom tkonske građe koja pripada južnočakavskome dijalektu.³

¹ Građu iz Tkona i Sestrinja prikupila sam osobnim terenskim istraživanjem. Primjeri iz saljskoga govora dijelom su ekscerpirani iz *Rječnika govora mjesta Sali* Ankice Piasevoli (Zadar 1993), a dijelom zabilježeni prema kazivanju akademika Božidara Finke, kojemu ovom prigodom najsrdačnije zahvaljujem, kao i g. Tomislavu Meštriću za građu iz kukljičkoga govora. U kukljičkome govoru valja upozoriti na specifični poludugi uzlazni akcentat čija je artikulacija različita od štokavskoga dugozlaznog akcenta, ali se iz praktičnih razloga u ovom radu ta dva akcenta jednako bilježe. Kukljički govor karakterizira i zatvoreni dugi vokal *a* s izgovorom pomaknutim prema *o* koji se u ovom radu bilježi znakom *g*.

² Imena iz mjesta Kali osobno sam zabilježila, dok je građa iz Prekog ekscerpirana iz pjesničke zbirke Roberta Bacalje *Kolo muôra i mocîr* (na str. 36.) (Zagreb 1997). Kako su te pjesme pisane na prečkome mjesnom govoru, a također i akcentuirane, može se pretpostaviti da su blagdanska imena zabilježena u toj zbirci istovjetna prečkim pučkim imenima.

³ Vidi Josip Lisac: *Domaća rič zadarskoga kraja*, u knj. *Hrvatski dijalekti i jezična povijest*, Zagreb 1996, 32–42.

Pojam blagdani, odnosno blagdanska imena, u ovom se radu rabi u širem smislu riječi, tj. obuhvaća ne samo imena onih vjerskih svetkovina što se, manje ili više, svečano slave nego i imena spomendana onih svetaca koji se u govorima zadarskoga arhipelaga nazivaju *blagdanike*, odnosno *blavdanike*. Naime, u tim se govorima riječ *blâgdan/blâvdan* rabi u značenju 'vjerska svetkovina kada se ne radi u polju i sl., tj. tzv. zapovijedani blagdan', a riječ *blagdaniika/blavdaniika* u značenju 'spomendan nekoga sveca koji nije tzv. zapovijedani blagdan'. Blagdanikama bi, prema tome, pripadala većina svetačkih blagdana, za čija imena postoji nekoliko osnovnih tipova tvorbe. U ovdje razmatranim primjerima prevladao je tvorbeni tip izvođenja iz svečeva imena sufiksima *-oval-eva* ili pak sufiksom *-ja*, tj. sufiksima u obliku ženskoga roda za tvorbu posvojnih pridjeva.⁴ Za ilustraciju navest ću nekoliko primjera:

a) Sa sufiksom *-oval-eva*, npr. *Jûrjeva* (T), *Mârkova* (T); *Petrôva* (Ka, Ku, P, Sa, Se, T); *Pâvolova* (T); *Silvêstrova* (Ku, T). Ime *Pâvolova* u Tkonu se odnosi na blagdan Obraćenja sv. Pavla što se slavi 25. siječnja. Premda je u južnočakavskome dijalektu uobičajen dugosilazni akcenat ispred sonanta i konsonanta, na području od Pašmana pa sve do Trogira na tom se mjestu često ostvaruje akut, što je inače osobina srednjočakavskoga dijalekta. O tome svjedoče i tkonski primjeri *Mârkova* i *Pâvolova*.

b) Sa sufiksom *-ja*, npr. *Ivânja* (Ku, Se); *Stîpanja* (Ku, Sa, Se, T).

Rjeđe je blagdansko ime izvedeno sufiksom *-inja*, npr. *Lovrînja* (Ka). Derivacija kao način tvorbe karakteristična je za govore srednjočakavskoga dijalekta. Kao što je već spomenuto, blagdanska se imena toga tipa redovito rabe u obliku ženskoga roda. Zato sestrunjsko blagdansko ime *Mârkovo*, koje je izvedeno sufiksom *-ovo*, tj. rabi se u obliku srednjega roda, predstavlja iznimku od toga pravila i najvjerojatnije je posljedica sve snažnijega utjecaja nekih štokavskih govora ili pak neorganskih idioma na taj govor.

U tkonskom (*kûnjskom*) govoru, kao jedinom predstavniku južnočakavskoga dijalekta među razmatranim govorima, ali u neposrednoj blizini govora srednjočakavskoga dijalekta, zamjetljiva je dvojnost kad je riječ o svetačkim blagdanskim imenima. Naime, u tom se govoru vrlo često usporedno

⁴ Vidi Valentin Putanec: Refleksi starodalmatoromanskog pridjeva *sanctus* u onomastici obalne Hrvatske, *Slovo* 13, Zagreb 1963, 169, bilj. 112; Valentin Putanec: Pavao Vitezović (1650–1713) kao onomastičar, *Rasprave Instituta za jezik JAZU* 1, Zagreb 1968, 51–53 i 64–84; Stjepko Težak: O gramatičkom rodu sanktorema u nekim čakavsko-kajkavskim govorima, *Zbornik u čast Petru Skoku*, Zagreb 1985, 491–495; Petar Šimunović: Cresko-lošinjska Sutvija i u vezi s njom, *Senjski zbornik* 18, Senj 1991, 131; Sanja Vulić: O nekim hrvatskim pučkim imenima dvaju blagdana sv. Ivana Krstitelja, *Riječ* 1–2, Rijeka 1995, 83–85; Sanja Vulić: O nekim hrvatskim pučkim imenima blagdana sv. Antuna Opata i sv. Antuna Padovanskoga, *Riječ* 1, Rijeka 1996, 81–83.

rabe blagdanska imena izvedena sufiksima *-oval-eva*, odnosno *-ja* te blagdanska imena što se sastoje od pridjeva *sveti* i svečeva imena, npr. *Jūrjeva* i *Svėti Jūrē*; *Mārkova* i *Svėti Mārko*; *Sfīpanja* i *Svėti Sfīpan*. Osim tih usporednih primjera, ima u tkonskome govoru i onih u kojima prevladava nominacijski tip karakterističniji za srednjočakavski dijalekt, npr. *Petrōva* i *Pāvlova*, te onih s nominacijskim tipom karakterističnijim za južnočakavski dijalekt (barem u novije vrijeme), npr. ime *Svėti Jošip* za blagdan sv. Josipa ili *Svėti Ivān* za blagdan sv. Ivana Apostola.

Sufiksalsnom tvorbom izvedeno je sestrunjsko blagdansko ime *Križeva* (sa sufiksom *-eva* poslije palatala *ž*), koje se odnosi na blagdan Kristova Uzašašća. To se ime često rabi i u inim govorima rubnoga poddijalekta srednjočakavskoga dijalekta, npr. u gradišćanskohrvatskim govorima Poljanaca, pa se u selu Trajštofu može čuti inačica *Križjeva*, a u selu Klimpuhu *Križičeva*⁵. Javlja se i u miješanim govorima raznonarječnoga pripadanja kojima je osnovica, barem djelomice, srednjočakavski dijalekt, npr. *Križeva* u govorima karlovačko-dugoreškoga kraja⁶ ili *Vělka Križeva* u selu Zagorju kod Ogulina. To ime poznaju i brojni kajkavski govori, ali sa sufiksom u obliku srednjega roda, npr. *Križvo* u Podravskim Sesvetama. U Tkonu se za taj blagdan rabi ime *Vělki Križi*. Srodne se inačice mogu susresti u još nekim govorima južnočakavskoga dijalekta, npr. *Križi* (otok Žirje)⁷, ali i u govorima srednjočakavskoga dijalekta, npr. u brojnim krčkim govorima⁸, te opet u govorima barem djelomice temeljenim na srednjočakavskome dijalektu, npr. u selu Prilišću *Križi*⁹, u selu Požunu kraj Ozlja *Križi*, u Gornjem Prekrižju podno Žumberačke gore *Svėti Križi* i *Križevo*¹⁰ itd. U Salima se za taj blagdan rabi ime *Uzašašće* koje je najbliže crkvenom liturgijskom imenu toga blagdana. Zanimljivo je da se u Kukljici ime *Križeva* ne rabi za oznaku blagdana Spasova nego blagdana Uzvišenja sv. Križa. Istovjetnu pojavu susrećemo i u

⁵ Sve podatke iz gradišćanskohrvatskih govora prikupila sam osobnim terenskim istraživanjem, kao i podatke iz sela Zagorja i mjesta Oštarije kod Ogulina, iz Podravskih Sesveta i Kloštra Podravskog, iz Svirača, Jelse i Staroga Grada na Hvaru, kao i Vinišća i Velog Drvenika kod Trogira, zatim Komiže na Visu, Orebića na Pelješcu, Luča u Baranji, Dubrovnika i okolice, istarskoga Svetoga Petra u Šumi i grada Pazina, te Banjola na Rabu.

⁶ Vidi Marinko Perušić: *Rječnik čakavsko-kajkavskih govora karlovačko-dugoreškog kraja*, Karlovac 1993, 53.

⁷ Vidi Božidar Finka i Antun Šojat: *Govor otoka Žirja*, *Rasprave Instituta za jezik JAZU* 1, Zagreb 1968, 192.

⁸ Prof. dr. Marija Turk zabilježila je ime *Križi* u Svetome Vidu, Omišlju, Garici, Njivicama i području Šotovento, te inačicu *Vělē Križē* u Dobrinju. Za te, kao i za sve ostale podatke iz govora otoka Krka najsrdačnije joj zahvaljujem.

⁹ Vidi Perušić, isto.

¹⁰ Vidi Težak, isto, 493.

govorima gradišćanskih Hrvata pa se npr. potpuno isto ime kao u Kukljici rabi u govoru sela Frakanave u srednjem Gradišću te u Rasporcu u sjevernom Gradišću, dok se npr. u Pajngrtu i Otavi (također u sjevernome Gradišću) rabi inačica *Križičeva*¹¹.

Kao antonim tkonskom imenu *Vèliki Križi* za blagdan Spasova, u tom se govoru rabi ime *Màli Križi* za blagdan Tijela Kristova. Ta je leksička inačica vrlo rijetka jer u južnočakavskome dijalektu prevladavaju inačice imena *Božji dan*, npr. u Svirčima na Hvaru *Bôžji dôn*, na otoku Žirju *Bôžī blâydan*¹², dok u srednjočakavskome dijalektu prevladava leksička inačica *Tižlova*¹³ (npr. gotovo svi gradišćanskohrvatski čakavski govori, ili pak Oštarije kod Ogulina), odnosno *Tžlova* (Dubošnica, Garica, Njivice, Šotovento na Krku; Grobnik kraj Rijeke¹⁴). Međutim, u srednjočakavskim govorima zadarskoga arhipelaga susreće se ona inačica koja je karakteristična za južnočakavske govore, npr. *Bôžji dân* (Sa, Se), odnosno *Bôžjī dâñ* (Ku).

Za spomendan vjernih mrtvih, odnosno duša u čistilištu, rabi se ime *Mřtvi dân* na Sestrungu i u Tkonu, odnosno fonološka inačica *Mřtvi dâñ* (Ku)¹⁵. Različite inačice toga imena rabe se u govorima južnočakavskoga dijalekta, npr. *Mřtvi dâñ* u Vinišćima kod Trogira te *Mřtvi dâñ* na otoku, odnosno mjestu Drveniku Velom, i *Môrtvi dôn* u Komiži na Visu. Može se susresti i u znatnim dijelom štokaviziranim čakavskim govorima, npr. u Orebiću na Pelješcu (*Mřtvi dâñ*) te u govorima različitih dijalekata štokavskoga narječja, npr. u Sikirevcima i Varošu u Slavoniji (*Mřtvi dan*)¹⁶, u Luču u Baranji (*Dân mřtvi*), u Dubrovniku i okolici (*Mřtvi dâñ*) itd.

Blagdan Blagovijesti u Salima se nazivlje *Gôspe Mârčena*, tj. nominiran je prema nazivu mjeseca u kojemu se slavi, što se inače može susresti u govorima srednjočakavskoga dijalekta, npr. *Marčenica* (Novalja na Pagu)¹⁷,

¹¹ Česta uporaba toga imena za blagdan Uzvišenja sv. Križa u gradišćanskohrvatskim govorima vjerojatno je uvjetovana usporednom uporabom posve drukčijeg imena za blagdan Spasova. Naime, vrlo su rijetki govori u kojima se to ime rabi za oznaku blagdana Spasova, npr. *Križičeva* u selu Cindrofu u sjevernome Gradišću.

¹² Vidi Finka, Šojat, isto, 186.

¹³ Usp. Sanja Vulić: O nekim čakavskim imenima blagdana, *Filologija* 16, Zagreb 1988, 192–194.

¹⁴ Za sve podatke iz Grobnika najsrdačnije zahvaljujem prof. dr. Ivi Lukežić.

¹⁵ Ankica Piasevoli u svojoj je zbirci *Čefuljice, grozdi i ružice* (Zadar–Sali 1995) zabilježila ime *Dušni dan* (str. 82), ali s obzirom na to da se to ime s jedne strane znatno razlikuje od realizacije pučkih imena u ostalim razmatranim govorima, a s druge je strane istovjetno imenu u hrvatskom književnom jeziku, s velikom vjerojatnošću pretpostavljam da nije riječ o saljskome pučkom imenu.

¹⁶ Vidi Josip Marković: *Običajnik župe Sikirevci*, Sikirevci 1986, 104; Luka Lukić: *Varoš. Narodni život i običaji*, *Zbornik za narodni život i običaje* 26, sv. 2, Zagreb 1926, 302.

¹⁷ Vidi Božidar Širola: *Novalja na Pagu*, *Zbornik za narodni život i običaje* 31, sv. 2, Zagreb 1938, 129.

Gospoĵa Mārčena (Sv. Vid, Dubašnica na Krku), *Mārčena* (Omišalj na Krku), *Svĕta Marĵja Mārčana* (Ceraušćina u Istri)¹⁸, ali ponekad i u sjevernočakavskome dijalektu, npr. *Svĕta Marĵja Mārčena* (Sveti Petar u Šumi, također u Istri). U Tkonu se rabi ime *Gōspĕ od Blāgovisti*. Oblik *Gōspĕ* (umjesto *Gospa*) u svim razmatranim govorima uklapa se u općenitu težnju da dvosložna vlastita ženska imena na južnohrvatskom području imaju u Nsg nastavak *-e* (npr. *Ana* > *Ane*, *Jela* > *Jele*, *Kata* > *Kate* itd.). Na sintagmatskoj je razini blagdansko ime tvoreno po shemi *Gōspĕ* + prijedlog *od* + genitivni oblik imenice (imena). Ta je shema prevedenica talijanskoga sklopa *Madonna del* (ili *della*) + neka imenica (ime)¹⁹. Takav je način nominacije čest i u drugim govorima južnočakavskoga dijalekta, npr. *Gōspa ol Blāgovisti* u Dračevici na Braču²⁰. U Tkonu su na taj način nominirani još neki marijanski blagdani, npr. *Gōspĕ od Kārmena* i *Gōspĕ od Snĳga*. Međutim, analogne primjere susrećemo i u razmatranim govorima srednjočakavskoga dijalekta, tj. *Gōspe od Kārmena* (Ku), *Gōspe od Kārmena* (Se) i *Gōspe od Snĳga* (Se), *Gōspe od Snĳga* (Ku) te u Salima *Gōspe o Kārmena* i *Gōspe o Snĳga*.

Za stožerni kršćanski blagdan u svim se razmatranim govorima rabi ime *Uskŕs*. To je ime inače najkarakterističnije za štokavske govore te djelomice za južnočakavski dijalekt, npr. *Uskŕs* na otoku Vrgadi²¹, *Uskãrs* u središnjem dijelu otoka Hvara (Svirće, Jelsa, Stari Grad), a znatno je rjeđe u srednjočakavskome dijalektu (kao i drugdje u čakavštini) gdje su uobičajene inačice imena *Vazam*. Sukladno spomenutom imenu, za prvu poslijeuskrсну nedjelju u Tkonu i Salima rabi se ime *Mãli Uskŕs*, a na Sestrunju akcenatska inačica *Mãli Uskŕs*. To je ime također karakterističnije za štokavske i južnočakavske govore nego za srednjočakavske.

Blagdan *Duhova* u Tkonu se realizira u obliku ženskoga roda *Dũhova*, tj. kao poimeničeni pridjev ženskoga roda što je česta pojava u čakavskome narječju. Potpuno istu realizaciju susrećemo npr. u sjevernočakavskome dijalektu²² u govorima Pazina i Brseča²³ u Istri te u srednjočakavskome dijalektu, npr. u grobničkom govoru kraj Rijeke. U brojnim krčkim govorima rabi se akcenatska inačica *Dũhova*. U Salima se rabi množinski oblik *Dũhove*, a isto tako i na Sestrunju, ali s kratkim akcentom, tj. *Dũhove*. Taj množinski

¹⁸ Za sve podatke iz Ceraušćine zahvaljujem kolegici Oriĵani Matiki.

¹⁹ Usp. Sanja Vulić: Utjecaj stranih jezika na neka hrvatska pučka imena blagdana, *Filologija* 20–21, Zagreb 1992–1993, 553–555.

²⁰ Vidi Mate Hraste i Petar Šimunović: *Čakavisĵ-deutsĵes Lexikon*, knj. 1, Kōln–Wien 1979, 244.

²¹ Vidi Blaŵ Jurišić: *Rjeĵnik govora otoka Vrgade*, II dio, Zagreb 1966, 226.

²² Vidi Milan Moguš: Dijalektološki povratak Brseĵu, *Filologija* 20–21, Zagreb 1992–1993, 314 i 321.

²³ Podatak iz Brseĵa potjeĵe iz terenskih biljeŵki akademika Milana Moguša.

oblik upućuje na zaključak o višednevnom slavljenju blagdana što se također može susresti i u drugim čakavskim krajevima, npr. *Dúhove* u Ceranšćini u Istri te *Dúhove* u Svetome Petru u Šumi, također u Istri.

Za ime blagdana Presvetoga Trojstva, u razmatranim se govorima rabi starija inačica *Trojica* (Sa), odnosno *Světa Troica* (Tk, Se). Taj je oblik također češći u južnočakavskome (npr. u Dračevici na Braču *Trojica*²⁴ te na Vrgadi *Troica*²⁵) nego u srednjočakavskome dijalektu, u kojemu je uobičajenija inačica *Trojstvo*.

Za blagdan Nevine dječice u razmatranim se govorima rabe inačice imena *Mladenci*, motiviranog običajem simboličnoga šibanja koje se nazivalo *mladičenje*. To se ime inače može susresti na gotovo čitavom hrvatskom štokavskom, kao i čakavskom govornom području²⁶. U Tkonu se rabi inačica *Mlādinci* s ikavskim refleksom jata karakterističnim za južnočakavski dijalekt, dok se inačice *Mladēnci* (Ku), odnosno *Svēti Mladēnci* (Se) realiziraju s ekavskim refleksom jata. Ta je inačica najčešća u ikavsko-ekavskim govorima, tj. u srednjočakavskome dijalektu.

Biblijskim događajem poklona triju mudraca s istoka novorođenome Spasitelju motivirano je uobičajeno ime *Trí králjã* (T), odnosno *Trí králja* (Ku, Sa) i *Trí králja* (Se). U tom je blagdanskome imenu, kao i u brojnim drugima, jasno uočljiv regresivni pomak akcenta u govorima srednjočakavskoga dijalekta na razmatranom području.

Za blagdan Svijećnice, u tim se govorima rabi talijanizam etimologijski vezan uz latinsku riječ *candela* u značenju 'svijeća'²⁷. U spominjanim govorima izvršena je asimilacija na udaljenost ($e-a > a-a$) pa to ime glasi *Kandalôra* (Ku, Sa), odnosno *Gôspe Kandalôra* (Se). U južnočakavskome Tkonu, umjesto talijanizma koji je inače uobičajen u južnočakavskome dijalektu, rabi se ime *Gôspe Svićenica*. Ta je leksička inačica znatno karakterističnija za srednjočakavski (npr. *Světa Marija Svićenica* u Ceranšćini u Istri, *Sviťnjica* u Grobniku i među gradišćanskim Hrvatima) te sjevernočakavski dijalekt (npr. *Svěťnica* u Pazinu i Sv. Petru u Šumi u središnjoj Istri) te kajkavsko narječje (npr. *Svěčnica* u Podravskim Sesvetama).

Blagdansko ime nedjelje što prethodi Uskrsu izvedeno je sufiksom *-ica*: *Cvitnica* (T), *Cvitnica* (Ku, Se), *Pålmenica* (Sa). Te su imenske inačice izvedene iz pridjeva *cvitni* i *palmeni*. Premda je danas uobičajeno blagoslivljati maslinove grančice, u prošlosti se vrlo često blagoslivljalo cvijeće i palmine

²⁴ Vidi Hraste–Šimunović, isto, str. 1259.

²⁵ Vidi Jurišić, isto, str. 220.

²⁶ Vidi Sanja Vulić: O nekim pučkim imenima blagdana Nevine dječice, *Folia onomastica Croatica* 2, Zagreb 1993, 102–103.

²⁷ Usp. Sanja Vulić: O nekim čakavskim imenima marijanskih blagdana, *Filologija* 17, Zagreb 1989, 138–140.

grančice, pa odatle imena spomenutome blagdanu. Običajem blagoslivljanja maslinovih grančica motivirano je dvočlano ime *Mâslinska nedilja* koje se na Sestrunju rabi usporedno s imenom *Cvitnića*.

Za prvi dan korizme u Kukljici se rabe imena *Pepêlnica* i *Čista srêdâ*, a na Sestrunju *Pepêlnica* i *Čista srêda*. Inačica *Pepiêlnica* s dvoglasom *ie* kao posljedicom zatvaranja dugoga vokala *e* karakteristična je za Kali na Ugljanu. Oba navedena imena uobičajena su i u inim govorima srednjočakavskoga dijalekta, npr. *Čista srêdal/srêda* (brojni krčki govori), *Pepêlnica* (Banjol na Rabu, grad Krk) itd. U južnočakavskim govorima prevladava ime *Čista srida* u različitim fonološkim inačicama, npr. *Cisto sridâ* (Komiža), *Čisto sridâ* (Jelsa, Svirče, Stari Grad na Hvaru), *Cistâ srida* (Trogir)²⁸, *Čistâ srida* (Vinišća), ali ima i govora u kojima se usporedno rabe oba imena. Upravo je to slučaj s našim tkonskim govorom: *Čista sridâ* i *Pepêlnica*.

Utjecaj štokavskoga narječja u razmatranim se govorima očituje, među inim, i u nominaciji prvoga i posljednjega dana u godini pa se u tom dvočlanom imenu, umjesto u čakavskome narječju uobičajenoga leksema *letol/lito*, npr. *Mlôdo lito* (Brusje²⁹ i Stari Grad na Hvaru), *Mlâdo lito* (Trogir)³⁰, *Ml'âdo lito* (otok Vrgada)³¹, *Mlâdo lêto* (brojni krčki govori), *Mlâdô lêto* (Grobnik), *Nuôvo liêto* i *Stâro liêto* (većina govora gradišćanskih Hrvata), *Nôvo lêto* (Pazin i Sveti Petar u Šumi u Istri), *Nôvo lêto* (Ceranščina u Istri), *Nôvô lêto* i *Stârô lêto* (Grobnik), *Stâro lêto* (većina krčkih govora), rabi leksička inačica *godina* koja je karakterističnija za štokavsko narječje, npr. *Nôva gôdina* (Luč u Baranji), *Nôvâ gôdina* (Dubrovnik s okolicom, većina hrvatskih govora u BiH itd.). Nasuprot toj raspodjeli, u razmatranim čakavskim govorima ostvaruje se leksem *godina*, npr. *Nôva* i *Stâra gôdina* (T), *Stuâra gôdina* s dvoglasom *ua* kao posljedicom zatvaranja dugog vokala *a* (Ka) i *Přvi dân od gôdine* (Se). Taj se leksem rabi u još nekim čakavskim govorima pod štokavskim utjecajem, npr. *Nôva gôdina* (Vinišća kod Trogira, otok Veli Drvenik) ili u štokavskom okruženju, npr. *Nôva gôdina* (Oštarije kod Ogulina). U saljskom se govoru rabi leksem *godišće*, tj. ime *Zanji dan godišća*³², a srodno se ime može susresti u još nekim čakavskim govorima, npr. u Starome Gradu na Hvaru *Kûnji od godišća*.

U Tkonu i Kukljici za posljednji dan godine rabi se ime *Silvêstrova* koje je nastalo poimeničenjem posvojnoga pridjeva ženskoga roda, izvedenog iz

²⁸ Vidi Duško Geić i Mirko Slade Šilović: *Rječnik trogirskog čakavskog govora*, Trogir 1994, 46.

²⁹ Vidi Jure i Pere Dulčić: *Rječnik bruškoga govora*, *Hrvatski dijalektološki zbornik* 7, sv. 2, Zagreb 1985, 535.

³⁰ Vidi Geić, Slade, isto, 148.

³¹ Vidi Jurišić, isto, 120.

³² Vidi Piasevoli 1995, 84.

imena sv. Silvestra pape sufiksom *-ova*. To je ime inače rijetko u govorima južnočakavskoga dijalekta, ali se može susresti u govorima srednjočakavskoga dijalekta, npr. *Silvèstrova* (Banjol na Rabu), *Silvièstrova* (poneki gradišćansko-hrvatski govori) te kajkavskoga narječja, ali sa sufiksom *-ovo*, npr. *Silvèstrovo* (Kloštar Podravski), a rjeđe štokavskoga, npr. *Silvèstrovo* (Luč u Baranji).

Navedeni primjeri predstavljaju tek izbor iz blagdanskih imena razmatranih govora sa zadarskoga otočja. Navesti sva imena ovom prigodom nije moguće. Međutim, i navedeni primjeri pokazuju da blagdanska imena odražavaju osobine govora kojima pripadaju. Te su osobine uvjetovane njihovim teritorijalnim položajem, tj. pripadanjem jugoistoku srednjočakavskoga dijalekta i sjeverozapadu južnočakavskoga dijalekta, a donekle i blizinom štokavskih govora.

Kratice

Ka Kali, Ku Kukljica, P Preko, Sa Sali, Se Sestrunj, T Tkon

Literatura

- Finka, Božidar. Dugootočki čakavski govori. *Hrvatski dijalektološki zbornik 4*, Zagreb 1977, str. 7–178.
- Finka, Božidar. Mjesto govora otoka Pašmana među obližnjim govorima. *Pašmanski zbornik*, Zadar 1987, str. 207–218.
- Finka, Božidar. O naglasnom kolebanju u tkonskom govoru. *Zbornik Domaća rič 3*, Zadar 1996, str. 49–52.
- Lukežić, Iva. *Čakavski ikavsko-ekavski dijalekt*. Rijeka 1990. 126 str.
- Moguš, Milan. *Čakavsko narječje*. Zagreb 1977. 104 str.

On some folk names of Catholic holidays in some local dialects in the Zadar archipelago

Summary

The article discusses a corpus of Čakavian names of Catholic holidays in the Zadar archipelago in contrast with the names of Catholic holidays in the rest of Čakavian speeches. The article provides numerous examples.

Ključne riječi: blagdanska imena, zadarsko otočje
Key words: names of Catholic holidays, Zadar archipelago